

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

III. Initium Sapientiæ Timor Domini. Ps. 110. v. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

colligite, facere demum, quid quid fieri potest boni. sed non dicit, quia de quoque ad unum hoc verbum omnia referantur, orare pro defunctis. fac igitur in illorum utilitatem, quantum potes, invise templa, jejuniis, & flagris utere, elemosinas largire, sed semper simul DEUM ora, ut acceptare dignetur per misericordiam suam illud exigam, quod facis, quia longè minus semper est eo, quod debent. Imò ideo semper debes id unire cum sanguine Christi, qui tantò te melius orare novit. hoc si facias, ne dubites: quia hæc est præcipua gloria, quæ tribuitur sanguini pretiosissimo, quòd aperiat portam animabus carcere detentis, quæ flagrant ardenti sùma sùci videndi DEUM, nec tamen eà liberare se possunt: Tu quoque in sanguine Testamenti tui eduxisti multos tuos de lacu, in quo non est aqua. Zach. 9. v. 11.

6. Considera, quomodo in illo igne sit invenire nonnullos, qui licet in gratia defuncti per vitam parùm erant solacii, ut satisfacerent pro peccatis à se commissis, affirmantes, se deinde in Purgatorio luituros. non aestimabant communicationem meritorum adeò

fidelibus facilem: non habebant curam mortuorum, nec eos amârunt, nec juverunt, imò ne quidem legatis eorum piis fecerunt satis. & hac ratione minime dignos se reddiderunt gratiâ, quam Dominus præstat, cum preces nostras acceptat pro defunctis. si hos ipsos juvare velis, quid ages? ora magna contentione: hic enim non sufficit solùm pro defunctis orare, necesse est etiam exorare. an putas illos defunctos facile fruturos beneficio, quod illi nunquam præstiterunt? non viderur conveniens: nam ipsa Misericordia aliquam exigit proportionem cum meritis ejus, qui olim ad eam exercendam magis fuit propensus. *Omnis Misericordia faciet locum unicuique secundum meritum operum suorum.* Eccl. 20. v. 15. & hinc quis dubitet, pro his etiam magis supplicandum, quia minus participant thesauros, qui misericordibus copiosè dispensantur. Tu interim vide, quid de te futurum sit, nisi misericordiam erga defunctos exerceas. Reddis te hoc solo indignum, ut eam ipse consequaris.

* * *

III.

Initium Sapientia Timor Domini. Pl. 110. v. 10.

1. Considera *Initium Sapientia* duos sensus admittere. Potest significare id, quod est principium ipsius quoad substantiam, & potest significa-

re, quod est principium quoad effectus ipsius. In arte fabricandi exempli causâ sunt principia ipsius quoad substantiam, & ista sunt regulæ, quæ
M m m m 3 talem

talem artem constituunt, hoc est, regula; quas nos Architectonicas appellamus. Et sunt principia ipsius quoad effectus, & ista sunt fundamenta, quæ à tali arte ponuntur effosso solo, quia ab his incipit surgere fabrica. Idem in Sapiencia accidit arte summâ, quæ pro fine statuit in rebus omnibus semper id querere, quod DEO gratius & gloriosius existat. Cùm igitur hic audis dici tibi: *Initium Sapiencia timor Domini*, non est sumendum nomen primo sensu, quia in isto Principia Sapiencia sunt regula fidei, quibus dirigitur, ne erret. sumendum est secundo sensu, quia timor DEI est primus effectus, quem gignit sapientia, cum ista operari jam incipit in corde iusti. quippe non est existimandum, illam hic Sapienciam intelligi, quæ solum dirigitur ad cognoscendum DEUM, & speculativa vocatur, illa intelligitur, quæ dirigitur ad serviendum illi perfecte, seu practicam. Cùm igitur hæc Sapiencia ut talis opus suum aggreditur in corde iusti, ecce, quid ante omnia faciat: facit, ut iustus timeat DEUM, cuius amorem etiam magnum vult sensum insinuare. *Siquidem Timor Domini initium dilectionis est.* Eccl. 35. & quia huic fundamento deinde molem suam superstruit, ideo dicitur *Initium Sapiencia timor Domini.* Vides ergo, quid sit Timor DEI: est fundamentum totius aedificij spiritualis. quo posito, quid te fiet, si ipse noster ut debilis? ecce ruinam aedificij. *Si non in timore Domini tenueris te in-*

stanter, cito subvertetur domus tua. Eccli. 27. v. 4.

2. Confidera, per Timorem DEI hic non intelligi servilem, sive illam quo Christiani agunt more servorum ita ut abstineant quidem ab illo offendendo, sed ideo, quod sciunt, & defendant, se non fore impios. Timor iste in se bonus est: quia dicitur scribitur: *Timor Domini exordia peccatorum.* Eccli. 1. v. 27. Sed non est de quo hic agit Plalmista, cuius dicitur: *Initium Sapiencia timor Domini* quæ agit de Principio interno, timorem servilis, sicut componitur cum peccato, ante quam expleat respectu operum à Divina Sapiencia procedentium est quasi principium externum ad illa disponens utrumque sunt inchoanda (*nam qui sine timore est, non poterit justificari.* Eccl. 2. v. 28.) non est principium internum, eorum, quæ jam sunt inchoata. Timor, de quo hic sermo est, non est filialis, qui est talium operum principium internum: *Initium dilectionis* facitque, ut iustus cognoscat, quod DEUS se ipso dignus sit admiratione summâ & amore, se totum illi committat ad modum filij, qui veritate Patrem offendere. nôsse cogit, ut de vana Sapiencia in te verè inchoasset sua opera præclara, & nō solum inchoasset te? vide, qualis in te timor dicitur filij, an servus?

3. Considera hunc ipsum timorem filialem non solere initio summum in omnibus esse perfectissimum; qui non statim is, qui se convertit, colla-

curare poenam annexam culpæ, imò valde curat timore suo proprio, qui initialis vocatur. at ubi sapientia in corde perficit paulatim æstimationem, & amorem DEO debitum, paucis incrementis etiam perficit timorem, quem excitavit: aded, ut, si perfecta jam sit charitas, timor ille initialis fiat castus, hoc est, alienus à cura & cogitatione poenæ. En qualis sit timor ille, de quo loquitur scriptura, cum dicit: *Perfecta Charitas omnia vincit timorem.* 1. Jo. 4. v. 18. Est timor poenæ, non servilis tantum, quia iste, quantumvis in se non malus, jam consideratus est esse foris ut preparatio ad opus: *timor extra sumptus*: sed adhuc initialis, qui pars est operis: *timor intra sumptus*. Iste, inquam à Charitate jam perfectâ foris mittitur. Quò enim quisque magis DEUM amat, eò minore curâ tangitur propriæ jacturæ vel damni, DEUM cogitat. Puta ergo Timore poenæ, quem diximus, uti sapientiam, licet filia Principis in opere Phrygio filio utitur lineo, nempe quantum sufficit ad firmandum sericum vel ostium, quod vult auro insignire, hoc est, timore culpæ, & non ulterâ, & sic adhibet equidem quasi in superiore parte operis, sed ibi non relinquit, quia quò magis in corde justî, quod jam permittit se DEO, insitit perficiendo operi, eò magis illum etiam expellit. Timor, quem relinquit, est timor castus, & in hoc consistit opus illud Phrygium, timor, inquam, beatus, qui semper manet: *Timor De-*

mini sanctus permanens in seculum seculi. & talis est timor culpæ, quem deficere, tantum abest, ut etiam crescat semper, quia quò quis magis progreditur in amore DEI, eò cavet studiosius, ne quid agat, quod illi possit displicere, aut ejus gloriæ adversari. an tu ex illorum es numero, qui non sunt admodum solliciti, ne offendant? signum est manifestum te nondum hoc esse consecutum, ut æstimes & ames perfectè. Confide te non offensurum, sed time, ne offendas, imò ne, quàm primùm offenderis, damneris, sic enim planè conveniret. Sed ne timeas ut servus, time ut filius, cui in expulsionem à Paterna domo nihil tam funestum & formidabile videtur, quàm discedere à Patre. talis sensus horroris nihil omnino præjudicat timori casto. *Ego dixi in excessu mentis mea: Projectus sum à facie oculorum tuorum.* Ps. 30.

4. Considera, quoniam timor DEI semper manet, imò semper crescit in corde Justî, percipi non posse, cur dicitur: *Initium Sapientia timor Domini.* Videtur dici potius debuisse & initium, & progressus, & perfectio, & demum ejus pulcherrimum complementum. *Corona Sapientia timor Domini.* Eccli. 1. v. 12. Melius Jobum fuisse locutum putas, cum dixit, quidquid est sapientia, consistere in timore DEI. *Ecce timor Domini ipsa est Sapientia.* Job. 28. v. 28. quàm Psaltem Regium, cum ait: *Initium Sapientia timor Domini.* Sed non ita senties, si probè cognoscas, quale sit initium,

initium, de quo in presentiarum est sermo. Sine dubio initium est totius vite humanæ bene compositæ, quod sicut est totum opus factum à Sapiencia in corde iusti, ita dici potest esse tota Sapiencia. *Dilectio DEI honorabilis Sapiencia.* Eccli. 1. v. 17. Sed non est qualecunque initium. Est initium in genere radice. Radix autem etiam ipsa est fundamentum arboris, sed vitale, quod non modò sustinet arborem, sed eam nutrit, auget, ornat, ditat, & quidquid habet boni, largitur. *Radix Sapiencia est timere Dominum.* Eccli. 1. v. 15. Idcirco sicut radix verè dici potest in virtute esse tota arbor, quamvis propriè sit ipsius initium, sic timor DEI reverà dicitur esse tota Sapiencia: *Plenitudo Sapiencia est timere Dominum.* Eccli. 1. v. 20. hoc est tota vita humana bene composita à Sapiencia. En autem, quot sint rami, in quos se diffundit vita hominis bene ordinata, quot frondes, quot flores, quot fructus. Sed omnes denique debentur sancto timori Domini tanquam eorum propriæ radici. Hic, si deficeret; omnes illi momento exarescerent. Sed non ideo iustus præter timorem DEI non etiam alia facit bona opera, quæ sunt innumera. Facit opera Iustitiæ, humilitatis, obedientiæ, misericordiæ, puritatis, prudentiæ, pietatis, fortitudinis, & alia infinita. *Qui timet Dominum, faciet bona.* Eccli. 15. v. 1. Sed omnia suum habent initium, à sancto timore DEI. & quale initium? Initium semper illis

conjunctum, quod singulis propriè sunt, sicutcum & vigorem substantiæ initium, ut arboram, in genere radicis. *Radix Sapiencia est timere Dominum.* ideo ceteræ virtutes eorum mi dicuntur, qui nunquam deficiunt nisi simul ipse deficiat. *Et rami non longævi.* 16. En quàm præclara sit servare timorem DEI. *Beatus homo, cui donatum est habere timorem DEI.* Eccli. 25. v. 15. Nihil est quod in Mundo comparari illi possit. Ita est, non sufficit ad hunc effectum habere duntaxat, necesse est ut fortiter. *Qui tenet illam, cuius labitur?* 16. quia radix, quambras immittit, tantum vult.

5. Considera optandum, non haud dubiè futurum nosse, in re hic Sanctus DEI timor, à quo nascitur omne bonum. *Initium Sapiencia timor Domini.* Sed ne timor, à nòsse nequeas saltem eam evitari. Radix est, quid ergo mirum, si regitur? DEUS in nostram consuetudinem abscondit. *Radix Sapiencia, cui revelata est?* Eccli. 1. v. 6. hoc nim ratione meliùs servatur huiusmodi, si semper metuas, ne forte non habes. *Beatus homo, qui semper est perterritus.* Sicut ergo radix, quanto amplius peritur terræ, tanto plus vegeta habet, ita accidit in casu nostro. Porrum est, quòd ipsi fructus, propriè huius radice, si non cessent, longè morà satis indicent, moraliter servari esse radicem, nam unde alio modo & incrementum caperent? si non abnequeas malo ex humano respectu, si

homen tibi & estimationem parias, vel certe inter homines non præjudices, haud dubiè certus non es te possidere sanctum Domini timorem, uti par esset, quia germina tua aliunde radicem suam habent. *Radix tua, & generatio tua de terra Chanaan*, na-

turâ scilicet corruptâ. Ezech. 16. v. 3. at si unicè abstineas, ne DEUM tuum offendas, bono sis animo, quia licet manifestè non cernas, uti velles, radicem, tantò erit illa probata magis, quantò magis sepulta.

IV.

S. Carolus.

Omnia possum in eo, qui me confortat. Phil. 4. v. 13.

Considera, quàm magnum ostenderit animum Apostolus huic verbis, cum dixit: *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Ostendit certo modo se sibi omnipotentem videri. *Omnia possum.* Attamen quia talis sibi est visus non propria virtute, sed DEI, qui solus eum reddere talem potuit, minimè superbus, sed animosus extitit. Humilitas non in eo consistit, quòd quis credat se nihil posse præstare propter DEUM, aliàs recordes, timidi, pusillanimes, pigri forent omnium humillimi super terram. In eo consistit; quòd quis credat se nihil posse à semet ipso, ut talis est. Aliquando vires tuas superare videtur, ut vincas hunc defectum, qui in te dominatur, ut fugias illa pericula, ut illa penitentia opera obeas, ut perfectè impleas debitum tui muneris, & huic cogitationi acquiescis, quasi in eo humilitas tua passum inveniat suavissimum.

R.P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

Non est humilitas, sed pigritia. *Dicit piger: Leo est in via, & leana in itineribus, in medio platearum occidentis sum.* Prov. c. 22. & 26. imò cave ne sit: superbia sub larva humilitatis. Intueris te ipsum non secus, ac si omnia bona tua pendeant à viribus tuis naturalibus, ideo diffidis, quasi solis tuis brachijs strangulare debeas leones, discerpere leanas. Averte à te oculos, & ad DEUM respice, cura ut vivâ fide capias, omnia tibi agenda esse in virtute ipsius, qui ob hoc ipsum tuâ uti vult operâ, hominis inepti, ignobilis, infirmi, ut ostendat se esse autorem operis, quod imponit: tunc verò quid timebis? occurrant sanè, quantovis numero, ad te perterrendum, non leones tantum & leana, sed toti exercitus furiarum Infernalium, certus es de victoria. *Si ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Pl. 26. v. 1. *Credisne nullius*

Nnn nn

nullius